

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DIABETES

Nummer **3** 1982

SVENSKA DIABETES
FÖRBUNDET

NOVO

NOVO+INSULIN=ETT BEGREPP

1980

NOVO startar försök med HUMAN
MONOCOMPONENT INSULIN

1973

NOVO introducerar de första
monocomponent (MC) insulinerna,
fortfarande de renaste insulin-
preparaten
ACTRAPID MC — MONOTARD MC

1964

NOVO RESEARCH INSTITUTE
grundas för utvidgad forskning kring
diabetes

1961

NOVO introducerar det första neutrala snabb-
insulinet och det första bifasiska insulinet
ACTRAPID — RAPITARD

1953

NOVO introducerar LENTE-SERIEN, medel- och
långverkande insulinpreparat utan tillsats av kropps-
främmande ämnen
SEMILENTE — LENTE — ULTRALENTE

1938

NOVO öppnar HVIDØRE HOSPITAL för behandling av diabetes

1925

NOVO startar produktion av insulin, som ett av de första företagen i
världen

NOVO FORSKAR FÖR BÄTTRE DIABETESBEHANDLING

NOVO INDUSTRI AB

Box 69 · 201 20 MALMÖ · Tel 040-18 11 40

Ansvarig utgivare:
Stig Andersson

Redaktionskommitté:
Stig Andersson
Jan Östman
Berndt Nilsson
Larserik Johansson

Redaktör:
Larserik Johansson

*Redaktion, expedition och
annonskontor:*
Vasagatan 38 A, 2 tr
Box 266
101 23 Stockholm
Tel. 08/23 66 25
Postgiro 90 09 01-0

Kanslichef:
Berndt Nilsson

Prenumerationspris:
40:– kr per år

Tryck:
Tryckeri AB Dahlberg & Co
Stockholm

Utges även som taltidning

Svenska diabetesförbundet
Vasagatan 38 A, 2 tr
Box 266
101 23 Stockholm
Tel. 08/23 66 25
Postgiro 90 09 01-0

Förbundsordförande:
Stig Andersson
Backlöksvägen 121
162 43 Vällingby
Tel. 08/52 07 10 (arb)

Förbundskassör
Arne Ringblom
Box 15
901 02 Umeå
Tel. 090/13 70 50 (arb)

Eftertryck tillåtet om källan anges

DIABETES

*Nummer 3, juni 1982, årgång 32
Organ för Svenska Diabetesförbundet*

Innehåll:

Ta inte SPRI på fullt allvar av <i>Stig Andersson</i>	3
"Vara ung med diabetes" av <i>Larserik Johansson</i>	4
"Djävla diabetes du förstör mitt liv"	7
Ungdomarna har rätt till bättre vård	11
På Nordanede går det mesta att ordna av <i>Larserik Johansson</i>	16
Eleverna har tagit över på Nor- danede	22
Oförglömliga dagar i Jugoslavien av <i>Erik Mellström</i>	25
Sjuksköterskor får skriva ut	28
3.192.270,30 kr från Radiohjälpen	32
Besvärlig ekonomi men 1.000 nya medlemmar av <i>Stig Andersson</i>	34

DET FINNS INGET SÅ NATURLIGT SOM ATT UMGÅS.

B-D PLASTIPAK® GÖR DET ENKLARE.

Många har bekymmer med sina insulininjektioner. **B-D** PLASTIPAK® gör det enkelt.

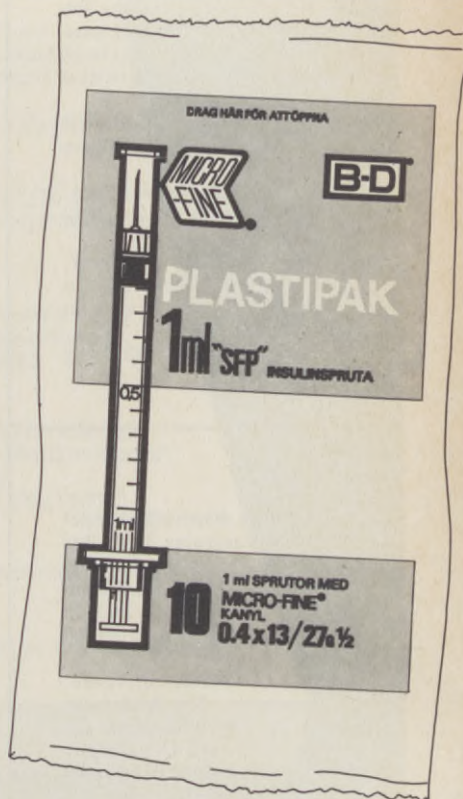
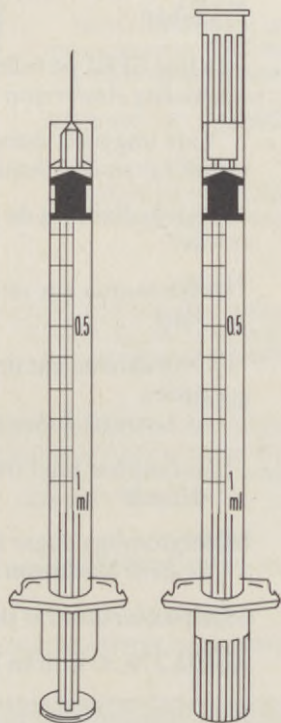
B-D PLASTIPAK® 1 ml SFP insulinspruta med MICRO-FINE® injektionsnål.

Minskade bekymmer med luftbubblor och blandningsfel tack vare den nya konstruktionen med nästan helt eliminerat "dött rum".

Ny injektionsteknik med minimerat stickobehag. Snabbt och distinkt genomstick vinkelrätt mot huden i den extremt korta och tunna, glidmedelsbehandlade MICRO-FINE® nålens hela längd – bara 13.0 mm.

Säker injektion, inget fummel med separata kanyler som ramlar av under injektionen. **B-D** PLASTIPAK® 1 ml SFP insulinspruta med MICRO-FINE® injektionsnål är en engångs kombinationsspruta med nålen betryggande infäst i sprutcylindern.

Lätt att ta med, lätt att använda. Enklast tänkbara förpackning, en praktisk plastpåse med 10 sprutor som också kan förvaras löst, tack vare de effektiva sterilitetsskydden för nål och kolv. Skydden avlägsnas och sprutan är klar för injektion. Lättavläst skalmarkering.

B-D PLASTIPAK® GÖR DET ENKELT.

BECTON DICKINSON, Box 32054, 126 11 Stockholm – Tel. 08-18 00 30.

Ta inte SPRI på fullt allvar!

Under åtskilliga år har Diabetesförbundet krävt rätt för diabetikerna att få information och utbildning i diabetes och till diabetes närliggande områden. Vi har gjort det därför att diabetes inte går att framgångsrikt sköta om inte diabetikern själv har ett baskunnande samt också är motiverad att rätta sig efter detta kunnande. Det sistnämnda, motivationen, kanske är det allra viktigaste. Utan den lär kunskaperna få svårt att bli omsatta i verkligheten.

Utomstående har ofta svårt att förstå det här. Man har den uppfattningen att diabetes är ett bestämt sjukdomsbegrepp som står för ett visst i förväg bestämt sjukdomsbegrepp som står för ett visst i förväg bestämt handlingsmönster. Så är det ju inte alls. Sjukdomen är individuell. Vad som däremot kan sägas vara generellt, är sjukdomens påverkbarhet. Ser man till gruppen diabetiker kan utan tvekn de s k senkomplikationerna skjutas upp. För att åstadkomma detta krävs det av diabetikern ett visst mått av baskunnande, en bra vårdssituation där även undervisningen har sin givna plats samt inte minst en portion självdisciplin.

Eftersom detta är det enda "universalmedel" som finns tillgängligt för diabetikern, är det givet att

Diabetesförbundet kämpar för diabetikerns rätt till en adekvat egenvård. Det må sedan gälla rätten att förstå i hemmet tagna urin- eller blodsockertester eller rätten till att få instruktion i injektionsteknik. Ingen vet bättre än diabetikern själv hur hon mår. I rimlighetens namn bör hon också få lära sig varför hon mår så eller så. Om detta sedan kallas förebyggande vård eller egenvård är egalt. Huvudsaken är att det fungerar.

Mot bakgrund av vår egen erfarenhet på detta område är det ganska givet att vi också rent allmänt ställer oss positiva till förebyggande hälsovård.

I och för sig är det väl tveksamt om det s k "hurtbullen" ger några positiva effekter annat än i

Forts på sid 40

"Vara ung med diabetes" unik skrift för tonåringar

Ett unikt dokument. Det är den bästa beskrivningen av Folksam och Svenska Diabetesförbundets informationskrift för diabetiker i tonåren "Vara ung med diabetes". Det är fem ungdomars berättelser om hur det är att ha diabetes som ligger till grund för skriften. Några av ungdomarnas egna berättelser är också publicerade.

Skriften vänder sig i första hand till tonåringar med diabetes. Men den är utformad så att även föräldrar, anhöriga, lärare och andra skall kunna läsa den med behållning. Och för vårdpersonalen torde det finnas mycket kunskap att hämta i skriften. Kunskap om hur tonåringarna upplever sin situation.

Boken spänner över ett brett fält. Ungdomarna ger sina erfarenheter av att vara diabetiker. Det är skiftande upplevelser som redovisas. Från "djävla diabetes" till hur roligt man har på Diabetesförbundets sjösportläger på Assö.

Skriften inleds med en kort historik och följs sedan av Helen Wahlströms berättelse om hur det var när hon fick diabetes och hur hon tycker det är att leva med diabetes idag. Därefter följer ett avsnitt som förklarar vad diabetes är. Ett kort avsnitt handlar om s k senkomplikationer.

Ett intressant kapitel heter "Vad kan diabetikern?" och där konstateras att diabetiker – som andra – kan göra nästan vad som helst. Man kan alltså idrotta, åka på

sommarläger, gå på fest, fotvandra i fjällen, tågluffa osv. Men där emot avråder skriften från att "sova till 1 nästa dag". Då blir det lite "stökigt". Mat och insulin bör tas ungefär vid samma tidpunkt även dagen efter en fest.

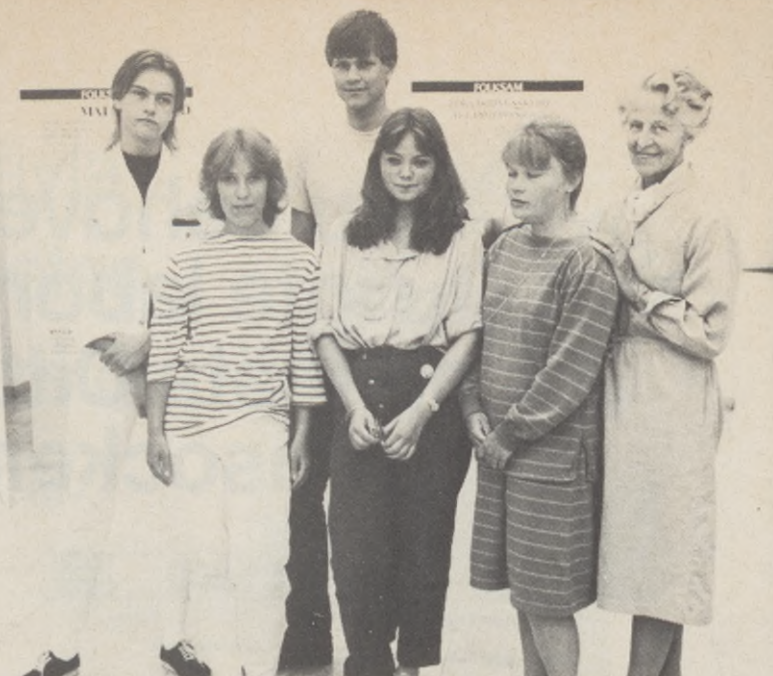
Dietist Ulla Ingeson ger många praktiska råd om olika sorters mat i olika situationer. Det handlar både om hamburgare, pizza och öl och vin, mat på resa och när man är sjuk. Praktiskt och bra.

Diabetesvården för barn och ungdomar vid regionsjukhuset i Linköping presenteras också.

Ett kapitel har rubriken "För lite ansvar – och kanske för mycket". Det handlar om Kerstin och Göran. Kerstin har skjutit diabetesen ifrån sig. Hon litat på mamma

FOLKSAM AUTO

sparar stora pengar

DET ÄR DE HÄR ungdomarnas berättelser om hur det är att ha diabetes som ligger till grund för skriften "Vara ung med diabetes". Från Mikael Lindwall, Monika Liebert, Klas Nyström, Helen Wählström och Karin Lindgren. De syns här tillsammans med skriftens huvudförfattare journalisten Kajs Tidholm.

och pappa och på doktorn och gör som hon blir tillsagd.

Med Göran är det tvärtom. Han sköter allt på egen hand och har gjort så ända sedan han fick diabetes.

Docent Bengt Persson intervjuas om diabetes och graviditet. Han ser egentligen ganska få skäl till att avråda unga diabetiker från att skaffa barn.

Agneta och Janne Carlstedt intervjuas också. Det är mor och son och båda har diabetes nu.

– Det var ledsamt när Janne fick diabetes, säger Agneta i intervjun, men nu fungerar det bra och vi tar ofta våra prover tillsammans.

Monika Liebert berättar om hur det är att vara på sjösportläger på Assö och i en intervju som tidigare

publicerats i Diabetes, berättar Stefan Leufstedt i Ystad att det visst går att kombinera diabetes och elitspel i handboll och Dennis Hydén i Motala berättar hur det var att ha insulinpump.

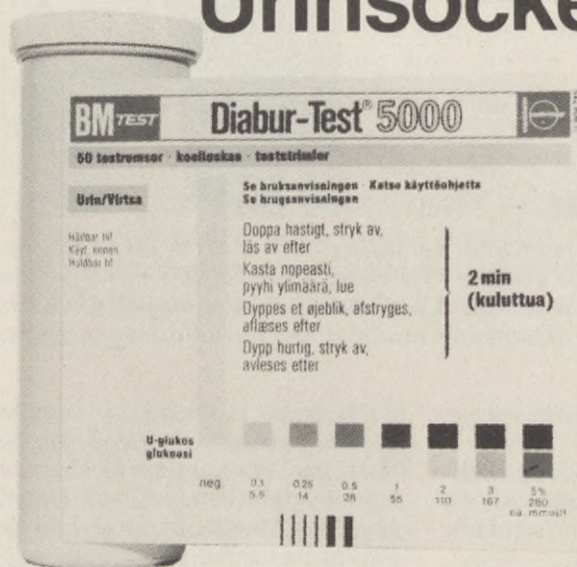
Sist i skriften finns en mycket bra medicinsk ordlista som ger svar på de vanligaste "fina" orden i diabetessammanhang.

Allra sist presenteras Svenska Diabetesförbundet.

Text: Larserik Johansson
Foto: Lo Hertzman-Ericson

NYHET
(Kostnadsfritt hjälpmedel)

Nu behöver Du inte laborera för att mäta Ditt Urinsocker!

Diabur-Test 5000

Enkel:

- Doppa testremsan i urinprovet eller kissa direkt på testremsan.
- Klara utslag och gott om tid för avläsning.

Noggrann:

- Ger minst lika tillförlitliga resultat som den test Du nu använder.

Säker:

- Inga frätande kemikalier.

Snabb:

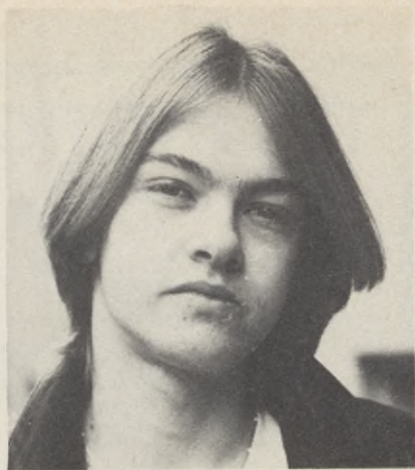
- Resultat inom två min.

Boehringer Mannheim Scandinavia AB
Tel. 08-98 81 50

"Djävla diabetes du förstör mitt liv"

Mikael Lindwall

Djävla diabetes, skrev Mikael Lindwall en "deppardag". Han var 16 år och allt var botten. Han hade då haft diabetes i sju år.

Nu är han 20 år och jobbar som försäljare. Han tycker sig ha hittat ett sätt att leva som passar honom. En gyllene medelväg när det gäller sprutor och provtagning. Han äter lunch ute och tar en smörgås med sig hemifrån till mellanmålet.

Men just nu har Mikael semester och är ute och tåguffar . . .! Sin

"djävla diabetes" han har lärt sig hantera.

Här nedan återger vi hur Mikael kände sig en dag när han var 16 år. Texten är hämtad ur Folksams och Svenska Diabetesförbundets ungdomsskrift *Vara ung med diabetes*.

"Djävla diabetes, du förstör mitt liv! Du håller mig tillbaka, du hindrar mig från att göra saker jag vill. Kanske jag blir blind, kanske jag får så dåliga fötter att jag inte kan gå.

Det känns som om du sakta men säkert åter upp mig inifrån, bryter ner mig och när du tuggat till sista biten är jag en mager, blind och rullstolsbunden stackars sate, bortglömd och ensam någonstans på ett hem och döende tjugo år tidigare än jag borde.

Polaren på jobbet frågar efter arbetsdagens slut: – Har du lust att hänga med hem till mig? – Hem till dig, Eeh . . . hmmm, nä, jag kan inte. Jag måste hem och äta mid-

TVÅ NYTTIGA SKRIFTER

av dietetikerna: Elsa Laurell — Charlotte Nygren — Kristina Sjölin

LÄCKER LAKTOVEGETARISK MAT MED LÅGT PROTEININNEHÅLL

Innehåller 35 näringsvärdesberäknade måltidsförslag för i första hand personer med dålig njurfunktion, som skall äta energirik, proteinlåg kost och personer med otillräcklig leverfunktion. Även för alla som gillar laktovegetarisk kost. Beskrivning av kostförslaget, livsmedelsval, näringsinnehållstabell. 35 färgbilder. 50 sidor.

Ca-pris 19:—.

GOD LAKTOVEGETARISK MAT — närsriktig, fettsnål, diabetesanpassad

Innehåller 42 näringsvärdesberäknade måltidsförslag. För alla som vill äta näringsriktig och fettsnål laktovegetarisk mat, för diabetiker, för bantare, för personer med höga blodfetter. Rekommendationer för diabeteskost, energinyckel, livsmedelsval. 42 färgbilder. 63 sidor.

Ca-pris 23:—.

Finns i hälsokost- och bokhandeln eller direkt från Hälsokostrådets Förlagstjänst, Box 5512, 114 85 Stockholm. Tfn 08-63 52 80.

dag. – Vad då hem och äta middag? Du kan väl hänga med . . . – Nä, du förstår jag är diabetiker liksom, måste äta och ta insulin. – Jasååå, jaha . . . är du sockersjuk? Det hade jag inte en aning om. Men i vilket fall som helst så måste jag ta bussen nu. Hej . . .

Fan också! Den grabben lär ju aldrig fråga mera om jag hänger med på något. Man kan aldrig improvisera. Måste vara inrutad på minuten. Usch!

Man ska inte låta sin diabetes hindra en från att göra det man vill . . . visst inte. Tuff ska man vara. Såklart man släpar med sig utrustningen till polarna och helt kallt slänger upp hela baletten på köksbordet. Sprutor, kanyler, flaskor osv. Det är klart att man tar en spruta, när alla glör på. Man är ju kall. Det är självklart, att man ber kompisarna slita fram mjölk, maccor och pålägg, när klockan börjar närma sig åtta på kvällen och i det närmaste äter dom ur huset.

Nej, det behöver man ju inte göra. Man är förutseende. Tar fram matlådan och slänger upp den på vardagsrumsbordet och dukar för kvällsmål.

Kom ihåg en sak: Som diabetiker kan du nästan aldrig improvisera.”

Billig och viktig skrift

Huvudförfattare till *Vara ung med diabetes* är journalisten Kajs Tidholm. Ungdomarna Mikael Lindwall, Klas Nyström, Helen Wählström och Monika Liebert medverkar med egna berättelser. Ett par artiklar är skrivna av förbundets ombudsman Lars-erik Johansson och har tidigare varit publicerade i tidskriften *Diabetes*.

Dietist Ulla Ingesson, till vardags verksam vid KF:s provkök, har medverkat med ett kapital om mat.

Docent Bengt Persson vid S:t Görans barnmedicinska klinik har varit medicinsk expert.

Teckningarna har gjorts av Alf Björklund, Gea Marketing AB och för fotot har bl a Lo Hertzman-Ericson svarat.

Utgivare är Folksam och Svenska Diabetesförbundet. *Vara ung med diabetes* kostar 10 kr, vilket bara är en bråkdel av vad skriften kostat att producera.

Boken kan köpas genom Folksam, både centralt och lokalt, men kan också beställas hos Svenska Diabetesförbundet.

AMES DEXTROSYSTEM

- GLUCOMETER
- DEXTROSTIX *Kostnadsfritt hjälpmedel för diabetiker. För säkra resultat i området 0,5–22,2 mmol/l.*
- MINI-LANCET *Kostnadsfritt hjälpmedel för diabetiker. För enklare blodprovstagning.*

Ames
Division

MILES

Miles Laboratories, Ltd.

Agent for Sverige: MEDA AB.
Box 138, 401 22 Göteborg, Tel. 031/17 68 40.

*Docent Bengt Persson,
barnläkare i Stockholm:*

Ungdomarna har rätt till bättre vård

Docent Bengt Persson

Det krävs oerhörda mängder med kunskap för att leva med diabetes. Mycket lite av det doktorn talar om fastnar. Därför får man inte ta upp mer än en sak vid varje läkarbesök. Och på det här området har svensk vårdpersonal mycket att lära.

Det sade docent Bengt Persson i sitt anförande när skriften *Vara ung med diabetes* presenterade på Folksamhuset den 11 juni, och han fortsatte:

– Under puberteten känner man sig som diabetiker mycket ensam och annorlunda, men ungdomarna som medverkat i den här skriften har delat med sig känslomässigt till andra i samma situation. Det är mycket värdefullt.

– Barn och ungdomar med diabetes har rätt till en bättre vård, sade Bengt Persson också. Det krävs mycket intresse och entusiasm för att ge bra diabetesvård.

Särskilt i en tid som denna, när tekniken går så fort framåt.

– Vården av barn och ungdomar med diabetes måste centraliseras till de ställen där den är bäst, hävdade Bengt Persson också.

MILSTOLPE

– Skriften är en milstolpe i diabetessammanhang. Det tillhör undantagen att patienten kommer till tals, men det har skett här. Ungdomarna är rätta personer att själva berätta om hur det är att ha en kronisk sjukdom i puberteten.

Det sade Diabetesförbundets ordförande Stig Andersson vid presentationen och han fortsatte:

Mät själv ditt blodsocker smärtfritt, hygieniskt, tillförlitligt

Autolet®

Sveriges mest använda automatiska blodprovstagare. Självklar vid provtagning i hemmet och på läkarmottagningar.

Din läkare skriver ut Autolet och Autolet-lancetter kostnadsfritt på hjälpmedelskort.

Glucochek

Glucochek blodsockerfotometer avläser ditt blodprov på BM-test Glycemie eller Dextrostix snabbt, enkelt och objektivt. Glucochek är avsedd för diabetiker vid självkontroll och för akutprov på läkarmottagningar.

ORION DIAGNOSTICA AB

Rådhuset, 150 13 Trosa Telefon 0156-132 60

Jag vill ha mer information om

Autolet – blodprovstagare Glucochek – blodsockerfotometer

Namn

Adress/.....Telefon/.....

PostnummerPostadress

— Jobbigast på morgonen, säger Klas

”En grej, som hör till de jobbigaste är att alltid gå upp på morgonen. Vardagarna går jag upp 6.45 och på lördagar och söndagar 7.55. Det har jag gjort i sju år vid det här laget. Ibland händer det ju att jag inte kommer i säng förrän 3-1/2 på morgonen och ändå går jag upp kl. 8. Då vet jag att kompisarna sover till fram emot kl. 12 och lätt kan orka med ytterligare lika sena kvällar. Men för det mesta är det skönt att lägga sig tidigt kvällen efter. Om man inte är kär, förstås, för då orkar man mer, sägs det. En eller ett par gånger om året brukar jag göra undantag, ta insulinet, äta lite frukost och sen somna om ett tag. Men såna dagar brukar kännas så uppochner-vända och konstiga, så det blir så sällan som möjligt.”

Klas Nyström

Citatet är hämtat ur Vara ung med diabetes

– Skriften behövs i den allmänna debatten, men naturligtvis kommer den att fylla ett stort behov hos andra diabetiker.

– Men även andra än diabetiker

behöver skriften, tex föräldrar och vårdpersonal.

Stig Andersson tyckte också det är konstigt att juvenil diabetes uppmärksammats så sent och med viss självkritik sade han också:

– Det är inte så mycket vi heller har gjort. Vi har egentligen bara sysslat med barnkollo-verksamhet för barn och ungdomar.

Synpunkter?

Folksam och Svenska Diabetesförbundet är mycket angelägna att ta reda på hur Vara ung med diabetes uppfattas av mottagarna. Det är därför angeläget att Du som läser skriften hör av Dig antingen till Folksam eller Svenska Diabetesförbundet och talar om vad Du tycker. Men gör det skriftligt under adress: Folksams informationsavdelning, Box 20 500, 104 60 Stockholm eller Svenska Diabetesförbundet, Box 266, 101 23 Stockholm.

SKADEFÖREBYGGANDE

Folksams biträdande presschef Katarina Apelqvist förklarade i sitt hälsningsanförande varför Folksam ställt sig bakom Vara ung med diabetes:

– Saklig, aktuell och lättläst information är alltid bra i skadeförebyggande syfte. När det gäller diabetes kan det ha avgörande betydelse.

– Folksam har alltid varit intresserade av skadeförebyggande arbete och skriften är ett led i detta.

– Skriften vill ge svar på alla frågor, både uttalade och outtalade, sade Katarina Apelqvist.

EN BRA SPRUTA MÅSTE VARA BÅDE ENKEL OCH SÄKER.

Allt fler injicerande diabetiker använder 1 ml sprutor med fast kanyl. För många är det här det bästa, säkraste och

lättaste sättet att ta insulin. Monoject sprutor och kombinationssprutor används av de flesta diabetiker i Sverige. 1 ml spruta med fast kanyl är det senaste tillskottet i Monoject-sortimentet. Den uppvisar flera viktiga fördelar jämfört med andra sprutor av samma typ.

Bättre gradering

Monoject sprutan är mycket lätt och säker att läsa av. Tydliga siffror vid 0,1, 0,2, 0,3 etc. Monoject är dessutom först med att ha gradering för varje 0,05 ml! Detta är ett önskemål från bl a SPRI, barnkliniker och många diabetesmottagningar.

Hygien/sterilitet

Du kan på ett enkelt sätt själv förvissa Dig om att Monoject-sprutan är steril, genom att konstatera att sigillet (svetsen) är obrutet. Monoject sätter hygien/sterilitet mycket högt på kravlistan över en bra

fungerande spruta – därför ligger hela sprutan i ett skyddande hölje av hård plast.

God ekonomi

Alls ingen oväsentlig faktor i dagens Sverige. Monojects 1 ml spruta med fast kanyl är den mest ekonomiska sprutan i sin grupp.

Säker konstruktion

Nålen kan inte lossna. Inget dödutrymme mellan nål och kolv. Betydligt färre luftbubblor uppstår.

Bekvämt och behagligt att använda

Sedan många år tillbaka är kanyler med den fina diametern 0,4 mm de mest använda. Därför har Monoject 1 ml spruta med fast kanyl denna TUNNA kanyl.

Det nya är en så KORT kanyl som 13 mm. Det innebär en ny, enkel injektionsteknik vinkelrätt mot huden. OBS! Injicering i 45° vinkel kan ske och bör ske hos personer med tunnare vävnadslager. Alla Monoject kanyler är dessutom silikonbehandlade och lancettslipade, vilket betyder minimalt obehag vid injektion.

Du som har höga krav på säkerhet, funktion och hygien/sterilitet, du som tänker ekonomiskt – använd Monoject 1 ml spruta med fast kanyl.

Har du frågor eller synpunkter på något av våra hjälpmedel är du alltid välkommen att ringa Anita Henricson, Beiersdorf, sektion medical tel. 0300-170 00.

MONOJECT.SÄKRARE OCH ENKLARE.

BDF ●●●● Beiersdorf AB, sektion medical,
Box 10056, 434 01 Kungsbacka, tel 0300-170 00

DEN GAMLA SKOLAN i Nordanedede tjänstgör numer som rekreationsanläggning för diabetiker.

På Nordanedede går det mesta att ordna

På Nordanedede är ingenting omöjligt. Gör Du en utflykt och missar lunchen får Du i stället ett matpaket med Dig. Vill Du ha en reservmacka för natten är det bara att säga till. Vill Du ha matsäck på hemresan går det också att ordna. Det mesta kan man klara om bara viljan finns. Och på Nordanedede finns viljan! Kännetecknet för Nordanedede är gemytet och gemenskapen. Plus den goda stämningen som personalen lyckats skapa. Gästerna trivs och återkommer därför ofta varje år.

Diabetesgården i Nordanedede är Svenska Diabetesförbundets rekreationsanläggning för diabetiker och deras anhöriga. Gården är öppen under större delen av sommaren, under de stora helgerna samt sportlovsveckorna.

Förbundet har drivit verksamheten på Nordanedede sedan mitten av 60-talet. Många gäster återkommer varje år. Det är i första hand

pensionärer som trivs på Nordanedede. Men många barnfamiljer finns också bland de återkommande gästerna.

Förbundet har fått Diabetesgården som gåva av Ånge kommun. Det är en gammal skola, byggd 1912. Där bedrevs undervisning t o m höstterminen 1962. Förutom skolbyggnaden finns också ett annex på tomten, den s k Lionsfly-

geln, som stod färdig i början av 70-talet.

Totalt finns det 16 rum med 1-4 bäddar i varje och sammanlagt plats för cirka 30 gäster.

Rumsstandarden är inte speciellt hög. Det finns beslut om att bygga om gården, men på grund av svårigheter att finansiera en ombyggnad har detta ej kunnat verkställas ännu.

MATEN

Man får mycket mat på Nordaned. Kosten är diabetesanpassad och serveras från gående bord.

De tider som gäller är: frukost 8.30, lunch 12.00, mellanmål 14.30, middag 17.00 och kvällsmål 19.30. Den som vill kan också få en extra smörgås och ett glas mjölk som reservproviant om blodsockret oväntat skulle bli för lågt (insulinkänning) under natten.

Den som planerar en utflykt som sträcker sig över lunchen kan få med sig en lunchkorg. Det är bara att säga till husmor i god tid.

För detta är priset - kost och logi - bara 155 kr/dygn. Diabetiker med landstingsbidrag betalar endast 110 kr/dygn.

FRITIDEN

Nordanede är en semestergård. Vistelsen blir därför så aktiv som gästerna själva gör den. Det finns inga organiserade fritidsaktiviteter, men besökarna brukar själva arrangera utflykter.

Medelpad är rikt på utflyktsmål. Man kan t ex bestiga Sveriges mittpunkt, Flataklocken, och få certifikat på det dessutom. Man kan åka till Getberget, som vintertid har en

utmärkt slalombacke och sommartid en hänförande utsikt.

Det är bara två exempel på vad man kan hitta på om man vill lämna gården. Det finns massor av andra förslag såväl vinter som sommar.

Men man behöver inte bege sig ifrån gården för att ta vara på fritiden. Bara något hundratal meter från stugknuten ligger Nordanedesjön. Vid bryggan ligger gårdens båt som man kan låna för en roddtur eller för att fiska. Och i Nordanedesjön är fisket gratis.

Birgit Johansson är föreståndarinnan på Diabetesgården.

På gården finns också ett antal cyklar att låna, liksom det inomhus finns både motionscykel och bordtennisbord.

INGEN SJUKVÅRD

Eftersom Nordanede är en rekreationsanläggning är ingen sjukvårdspersonal knuten till gården.

Annexet, den sk Lions-flygeln, togs i bruk i början av 70-talet. Den rymmer fyra enkel- och fyra dubbelrum.

Gästerna måste klara sina insulininjektioner och övrig medicinering och kontroller på egen hand. Eller också ha hjälpare med sig.

I Torpshammar någon mil från gården, finns dock läkarstation och distriktssköterska och om något akut skulle hända kan man kalla på henne.

Det finns heller ingen personal på gården efter 18.00. Det är därför viktigt att den som är osäker på sin diabetesinställning före en resa till Nordanede diskuterar saken med sin läkare/sjuksköterska. Det kan ju finnas skäl att ändra behandlingen inför besöket i Nordanede.

RESAN

Diabetesgården ligger cirka 7,5 mil nordväst om Sundsvall. Närmaste tätort är Torpshammar, en dryg mil från gården. Till Fränsta är det cirka två mil och till Ånge ungefär fem mil.

Det vanligaste transportsättet till gården – i vart fall sommartid – är med egen bil. Men det går bra att använda de allmänna kommunikationerna också, även om detta kräver lite mer resplanering.

Från Torpshammar och fram till gården måste man alltid åka bil. I de flesta fall går hämtning att ordna från gården, men någon enstaka gång kan gästerna tvingas ta taxi.

Den som söker avkoppling och värdesätter gemyt och gemenskap högre än lyx kan alltså räkna med att trivas på Nordanede.

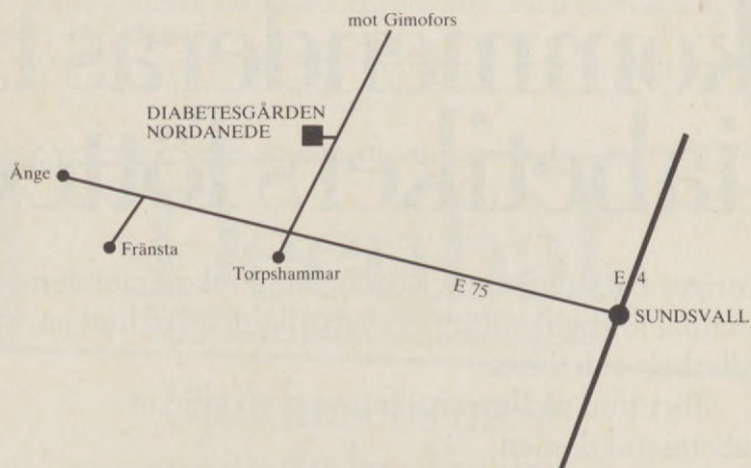
Det vittnar inte minst de många återkommande gästerna om.

**Text och foto
Larserik Johansson**

Nordanede ligger mitt i Sverige . . .

*Mellan Diabetesgården och Sundsvall är det cirka 7,5 mil.
Och till Sundsvall är det*

- 30 mil från Umeå
- 40 mil från Stockholm
- 45 mil från Trondheim i Norge
- 75 mil från Göteborg
- 100 mil från Malmö

Rekommenderas till diabetikers fötter.

Sveriges Foterapeuters Riksförbund rekommenderar Decubal för behandling av diabetikers torra hud på underbenen och fötter.

Torr hud på fötterna kan vara en följd av diabetessjukdomen.

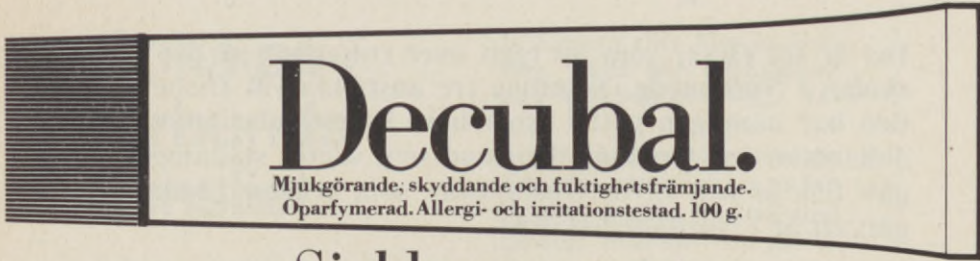
För att lindra besvären med torr hud är det vissa saker du kan göra.

Undvik många och långa fotbad. Fötterna ska tvättas dagligen på samma sätt som du tvättar händerna. Skölj-tvåla in-skölj. Massera in Decubal. Tänk på att det är viktigt att hålla huden mellan tårna ren och torr och att du inte ska ha kräm mellan tårna.

Håller du huden mjuk med Decubal minskar du också risken för att få besvärande hudsprickor på hälarna.

Decubal är mjukgörande utan att innehålla hornlagernedbrytande ämnen som tex karbamid eller salicylsyra.

Decubal är allergitestad enligt Magnusson/Kligman-metoden och irritationstestad med Finn-Chamber-metoden utan att visa irriterande eller allergiframkallande egenskaper. Decubal är mikrobiologiskt belastningsprovad enligt U.S.P. Försöket visar att Decubal är väl konserverad. Decubal är oparfymerad och dess pH-värde är nära hudens, 4,5. Fullständig innehållsförteckning finns på varje förpackning. Vid frågor om Decubal, kontakta Dumex Läkemedel AB, Box 3501, 250 03 Helsingborg. Tel. 042/12 77 25.

Decubal.

Mjukgörande, skyddande och fuktighetsfrämjande.
Oparfymerad. Allergi- och irritationstestad. 100 g.

Sjukhusens mest
använda hudkräm.

Decubal finns på alla apotek och även hos din fotvårdsspecialist.

DUMEX

Det är tre f d elever som nu har hand om ruljansen på Nordanede. Här ses de framför sin gamla skola – numera Diabetesgården. Fr v Eivor Gustavsson, Birgit Johansson och Gunborg Ericsson.

Eleverna har tagit över på Nordanede

Det är tre elever som nu tagit över ruljansen på den gamla skolan i Nordanede. Samtliga tre anställda vid Diabetesgården har nämligen gått i skola här. Föreståndarinnan Birgit Johansson och Gunborg Ericsson som sköter städningen har gått fem år och Eivor Gustavsson, som arbetar i köket, har gått ett år i Nordanedeskolan.

Där det tidigare var kök till lärarbostaden där basar nu Birgit Johansson över ett helt pensionatskök.

De tre anställda trivs förträffligt.
– Jag har jobbat med många oli-

ka saker, säger Eivor Gustavsson, men det här är mitt allra roligaste arbete. Dels tycker jag om att syssla med mat och så möter man så många glada och trevliga människor. Många familjer återkommer

varje år. Man lär känna varandra och får många vänner.

Birgit Johansson och Eivor Gustavsson började på gården 1973. De hade till att börja med hand om städningen. Men sedan många år sköter de om köket och Birgit är dessutom föreståndarinna.

Gunborg Ericsson började 1975 och är den som numera sköter om städningen. Men hon hoppar också in i köket när det behövs hjälp där.

På somrarna räcker det dock inte med bara tre personer anställda. Då tar man in 1-2 skolflickor som hjälp i köket.

- Enda nackdelen med det här jobbet är väl egentligen att man måste jobba som mest när man helst skulle vilja vara ledig, säger Birgit Johansson. Men vi är ju lediga så lång tid på året ändå och så måste man värdesätta att ha ett jobb så här nära hemmet.

För det mesta är det enskilda gäster på gården. Men ibland abonneras den ut. Så t ex arrangerar Diabetesförbundets länsföre-

ning i Västernorrland varje sommar en ungdomsvecka. Då är det verkligen full rulle på gården.

- Ja, då är det klackarna i taket säger Eivor Gustavsson. Det är fullt upp hela tiden. Men det är roligt.

Även under sportlovsveckorna är det mycket att göra.

- Då är det mest slalomåkning, säger Birgit Johansson. Gästerna ger sig av direkt efter frukost och kommer hem till middagen. Alla skall ha matsäck med sig.

Gästerna på Diabetesgården trivs. Det märker de tre i personalen.

- Det är nog mammorna som trivs bäst, tror Eivor. Att få lämna över allt ansvar för matlagningen måste kännas skönt. Många barnfamiljer återkommer också varje sportlov, t ex.

Det gör också många av de äldre gästerna. Har man väl hittat till Nordanede återkommer man gärna. Men första gången kan själva resan vara lite avskräckande, det medges.

Boka på förbunds- kansliet

Bokning och överhuvudtaget de flesta kontakter vad gäller Nordanede sker med förbundskansliet. Kontaktpersoner där är antingen Birgit-

ta Sjöberg eller Monica Hulting. Båda har telefonnummer 08/23 66 25 (9-12, 13-15).

Från förbundskansliet går det också att rekvirera en fylig presentation av Diabetesgården, motions- och aktivitetstips, utflyktsförslag, serviheter och reseförslag liksom en förteckning över vad som händer i trakterna av Diabetesgården under året.

PRESENTEN för DIABETIKER

Nya "Lillen"

Utifrån en helt ny väska, enklare att öppna, lättare att få tag i grejerna, bättre rymlighet. Minst sex sprutor och kanyler, två insulinflaskor, suddar och druvsocker får plats. Idealisk när Du bara skall vara borta över natten eller veckoslutet. Du kan också få Nya Lillen med praktisk handledsrem för 15 kr i tillägg.

Ytermått 150×100×45

Pris 85:—

Allt i ett

Det här är väskan för Dig som reser mycket. Du har alla Dina diabetestillbehör skyddade och på ett ställe. Minst 25 sprutor, fyra insulinflaskor i en frigitbehållare, suddar, teststickor, druvsocker, ID-kort och recept får plats.

Ytermått: 255×160×65 mm.

Pris 198:—

Väskorna tillverkas i äkta skinn i färgerna naturell, brun och svart. Angivna priser är inkl. moms. Postförskottsavgift och frakt tillkommer. Svenska Diabetesförbundet har under framtagningen lämnat värdefulla synpunkter. Mönsterskyddade.

Du köper väskorna genom att sända in nedanstående talong till

SURREX AB Box 4019, 300 04 Halmstad,
tel 035/10 66 30, 10 66 35

Sänd mig

- st liten väska à 85 kr + frakt och pfsk-avgift
- st liten väska med handledsrem à 100 kr+frakt och pfsk-avgift
- st stor väska à 198 kr + frakt och pfsk-avgift

Namn _____

Adress _____

Postnr _____ adr _____

Färg naturell brun svart

Oförglömliga dagar i Jugoslavien

För en diabetiker känns det tryggt att vid utlandssemestern även ha tillgång till diabetisk sakkunskap. De 25 deltagarna i förbundets och resebyråen Yugotors premiärresa ned till Jugoslavien tillsammans med ett vårdlag från Karolinska i Stockholm fick utan överdrift vara med om ett hellyckat arrangemang. Deltagarna fick sakkunnigt bistånd från läkare, sjuksköterska och dietist, som gav en god undervisning och information av allt kring en diabetikers vardagsliv — ja, även hur man själv kan sköta sin sjukdom under resor och annorlunda förhållanden.

Kosten är ju av stor betydelse och denna kan varieras mycket med utbyte av en mängd födoämnen. Motionen fick gott utrymme mellan de intressanta och lärorika lektionerna. Urin- och blodsockerkontroll med de nya hjälpmedlen fick också god plats på schemat liksom biverkningar och komplikationer, fotvård m.m.

På kvällstid lämnades individuell rådgivning av såväl läkare, diabetessköterska som dietist.

Och förutom all denna kunskap kring vården och skötseln av vår diabetes fanns en verkligt fin kamratskap mellan det kunniga teamet från KS och deltagarna liksom mellan deltagarna själva.

Utflykterna upp i bergen var en verklig upplevelse liksom båtturerna och vandrigen i medeltidsstaden Dubrovnik med "Myggan" Eriksson som ledare. Detta ger oförglömliga minnen. Hela vistelsen var förresten en enda stor upplevelse. Att få komma ned till sol

och försommarvärme, palmer och mimosa från ett kallt nordanland och därtill denna goda diabetesinformation kan inte nog värderas.

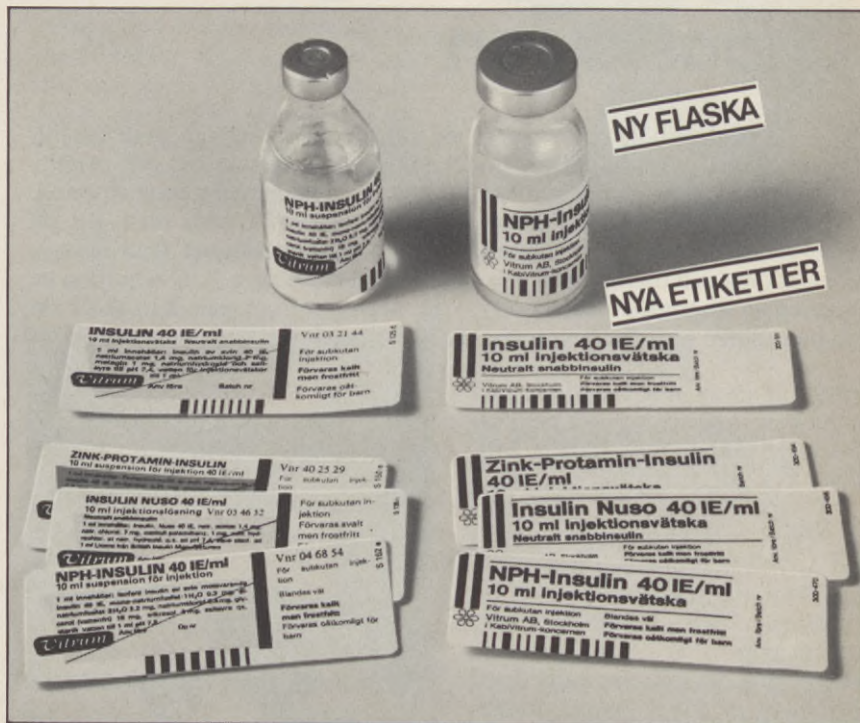
Diabetesdagarna i Dubrovnik kommer troligen tillbaka. Många önskar detta.

ERIK MELLSTRÖM

DIETIST Margit Eliasson och yngste deltagaren Johan Brodin blev riktigt goda vänner.

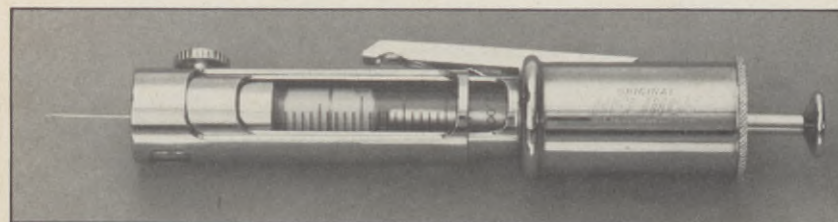
Viktig information till dej som använder insulin från Vitrum

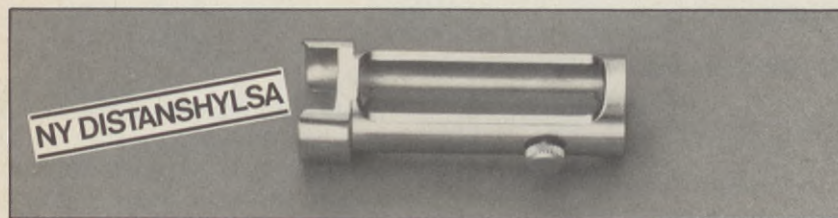
Nu kommer injektionsflaskor och etiketter på Vitrums insuliner att bytas ut. Den nya flaskan har en vidare hals och får därmed en större proppyta. De nya etiketterna får en större och mer lättläst stil. De blir dessutom lätta att känna igen tack vare en gul och en blå rand i etikettens vänstra kant.

Förändringen sker först för Insulin 40 IE/ml och NPH-Insulin. Succesivt under 1982 kommer även Insulin Nuso och ZPI-Insulin att ändras på samma sätt.

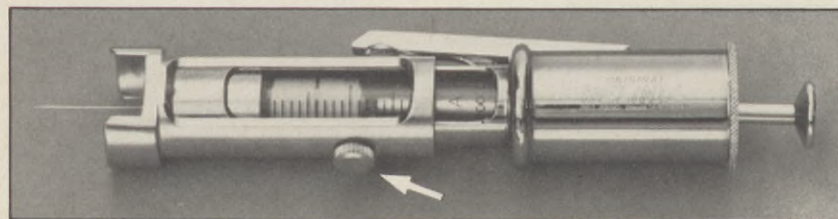
OBS! De nya flaskorna passar inte till Helinos injektionspistol. Du som använder injektionspistol till Vitrums insuliner måste därför byta distanshylsa. Läs på nästa sida hur ändringen går till.

Så här ser Helinos injektionspistol ut i standardutförande. Observera låsskruven längst till vänster och att distanshylsan är rak ända ut.

Den nya distanshylsan är anpassad till de nya flaskorna med vidare hals. Hylsan är därför vidgad vid sprutspets-sidan.

Helinos injektionspistol monterad med den nya hylsan. Observera placeringen av skruven som låser distanshylsan och därmed bestämmer injektionsdjupet.

Den nya distanshylsan kan gratis beställas på apotek eller direkt från KabiVitrum Sverige AB, Informationsavdelningen, Box 30064, 104 25 Stockholm. 08-54 10 40.

Sjuksköterskor får skriva ut testmaterial för blodsocker

Nu får sjuksköterskor på alla mottagningar som tar emot diabetiker skriva ut förbrukningsartiklar till diabetiker.

Med förbrukningsartiklar menas allt som hör till diabetesbehandlingen utom insulin och tabletter.

Detta har Socialstyrelsen bestämt och behörigheten gäller från den 1 maj i år. För diabetikerna bör detta betyda vissa förenklingar.

I författningen (SOSFS 1982:10) sägs att "sjuksköterska vid mottagning för patienter med diabetes mellitus" får skriva ut samliga förbrukningsartiklar. Detta betyder enklare rutiner eftersom det fortsättningsvis inte enbart är distriktsköterskor eller sjuksköterskor med specialtillstånd som får skriva ut förbrukningsartiklar.

KRÄV UNDERVISNING

I Socialstyrelsens beslut står också att förskrivningen av testmaterial för bestämning av blodsockerhalten skall ske först efter noggrann bedömning och i första hand till patienter med insulinkrävande diabetes.

Dessutom föreskriver Socialstyrelsen att *den som förskriver testmaterial skall ge patienten grundlig instruktion för användningen av dessa tester*. Detta är något alla diabetiker borde ta fasta på och kräva av sjukvårdspersonalen.

NYA SUDDAR

I oktober månad kan man räkna med att få nya suddar för desinfektion kostnadsfria också. Hittills är det bara BonSwab som är kostnadsfria. Men direkt efter semesterrarna kommer Handikappinstituttet att ta sig an frågan.

Signe Andersson
avliden

Diabetesföreningen i Helsingborg m o har drabbats av sorg då föreningens hedersmedlem och mångåriga ordförande Signe Andersson har lämnat oss.

Signe Andersson var i sin krafts dagar en personlighet i Helsingborgsföreningen och mycket omtyckt av medlemmarna. Under de mer än 20 år som ordförande har Signe lagt ner ett uppoffrande och osjälviskt arbete till gagn för diabetikerna i Helsingborg.

Vid årsmötet 1979 avsåg hon sig ordförandeskapet.

Trots sjukdom har vi vid flera möten sett Signe lika intresserad som vanligt.

Från Diabetesföreningen i Helsingborg m o vill vi rikta ett varmt tack till Signe för de insatser hon lagt ner i föreningen.

Tack Signe och vila i frid.

Styrelsen

Nya Polo CL kan bli Din

för bara 3 kr!

Du köper lotter genom att sända in nedanstående talong (Du kan också skriva av eller kopiera talongen om Du inte vill klippa i tidningen).
För var 10:e lott Du köper får Du

Vi behöver också lottförsäljare. Du som vill göra en insats för Diabetesförbundet, kryssa i rutan nedan så kontaktar vi Dig.

Jag beställer

5 st 10 st st lotter
 5 st 10 st st lotter att sändas
varje månad t o m nov -82, eller så långt
lotterna räcker.

Namn

Adress

Postnr Adr

Tel

(Texta tydligt!)

Jag vill sälja lotter, kontakta mig.

Köp lotter i Diabeteslotteriet -82. Du kan vinna nya Polo CL eller videobandspelare, bärbar stereo eller en 14 tums färg-TV med hög kvalitet från svenska Luxor.

Sammanlagt mer än 5.300 vinster till ett totalt värde på över 337.000 kr. Och lotterna kostar bara tre kronor styck!

en gratis. Dragningslista medföljer. Lotterna skickas mot postförskott. Betalar Du i förskott till lotteriets postgiro 19 75 19 - 2 får Du lotterna portofritt direkt hem i brevlådan.

Frankeras ej.
Diabetes-
lotteriet
betalar
portot.

Diabeteslotteriet

Svarspost

Kundnummer 26765 00 8

371 20 KARLSKRONA

Köp

SVENSKA DIABETESFÖRBUNDETS NYA BREVMÄRKE

Nu har vi tagit fram ett brevmärke med Diabetesförbundets nya symbol. Vi säljer det i kartor om 25 st. Varje karta kostar 16 kr. Du köper märken genom att sätta in 16 kr/karta på förbundets postgiro 90 09 01-0. Skriv "Brevmärken" på talongen. Skriv också namn och adress tydligt. När vi fått betalningen skickar vi märkena omgående direkt hem till Dig.

KÖP BREVMÄRKEN IDAG! Och använd dom! Då sprider Du kännedom om att vi finns till, men framförallt stöder Du Diabetesförbundet i det viktiga arbetet för diabetikerna.

Ungdomskonferens

för Dig som är mellan 15–25 år.
Vik den första veckan i augusti

1–6/8 1982

och res på årets ungdomskonferens som är förlagd till Storgården, Assö,
Barnens Ö, utanför Norrtälje.

På programmet står bl a
presentation av förbundets och FOLKSAMs skrift

Vara ung med diabetes

diabeteskunskap, kost- och näringslära, föreningskunskap,
förbundets organisation, hur ska vi arbeta vidare...

Du får dussutom gott om tid att lära känna kurskamrater,
att motionera och att koppla av.

Kostnaden för kursen är 850:– exkl resa.
Din lokalförening kan ev. bidra med 500:–.

Skicka in talongen så får Du veta mer! Men dröj inte
– deltagarantalet är begränsat! Och det är inte lång tid kvar!

SVENSKA DIABETESFÖRBUNDET, BOX 266, 101 23 STOCKHOLM.

Jag anmäler mig preliminärt till ungdomskonferensen på ASSÖ 1–6/8
1982.

Jag vill ha program och andra uppgifter.

Kursavgiften 850:– betalar jag (ev med hjälp av min lokalförening) in på
pg 90 09 01-0 före 28/7, när jag bestämt mig för kursen.

NAMN

ADRESS

TEL dagtid/..... kvällstid/.....

3.192.270,30 kr från Radiohjälpen

3.192.270,30 kr blev det fantastiska resultatet av Radiohjälpsinsamlingen till förmån för Sveriges diabetiker. Det är den utan jämförelse största Radiohjälpsinsamlingen någonsin, undantaget katastrofhjälpsinsamlingarna.

Pengarna har nu betalats ut till Svenska Diabetesförbundet. Förbundsstyrelsen har redan agerat för att skapa bättre ögonvård för diabetiker genom att bevilja de båda ögonläkarna Peep Algvere och Staffan Stenkula, var sitt resestipendium. De åker båda till en stor internationell kongress för ögonläkare i San Fransisco i höst.

Det var Peep Algvere och Staffan Stenkula som så förtjänstfullt ställde upp före och under radiohjälpskampanjen.

Anslag till diabetesforskning

Stiftelsen Svenska Diabetesförbundets Forskningsfond ställer härmed ett belopp på 800 000 kronor till förfogande för forskning över diabetes mellitus. Därefter anslås 30 000 kronor för kongress- och studieresor. Utdelningen av samtliga medel sker under hösten 1982.

Ansökan om forskningsanslag skall göras på fastställt formulär som rekvireras från Svenska Diabetesförbundet, Box 266, 101 23 Stockholm. För såväl forsknings- som reseanslag gäller att fullständiga ansökningshandlingar skall vara inlämnade till Diabetesförbundets

kansli eller vara poststämplade senast den 1 september 1982. Ansökans närmare utformning, antal exemplar etc framgår av formuläret. Inkomna ansökningar remitteras till Svenska Diabetesförbundets Läkkarråd för bedömning.

Närmare upplysningar erhålles av överläkare Jan Östman, 08/746 10 00 ankn 4013, eller docent Claes Hellerström, 018/15 20 00 ankn 1329.

Stiftelsen Svenska
Diabetesförbundets
Forskningsfond
Styrelsen

SEMESTER PÅ DIABETESGÅRDEN NORDANEDE

Diabetesgården erbjuder Dig god mat, härlig avkoppling och en bra chans till aktiv rekreation.

Du kan anmäla Dig på talongen nedan eller ringa till förbundskansliet telefon 08/23 66 25 mellan 10-12, 13-15.

Priset är nu 155:-/dygn.

Är Du diabetiker och får landstingsbidrag kostar det 110:-. (Barn under 15 år betalar halva priset.)

Ankomst- och avresedag räknas som en.

Är Du osäker på om Ditt landsting betalar bidrag? Ring då till förbundskansliet så kan vi hjälpa Dig att ta reda på det.

Du betalar: 100:- i anmälningsavgift per person via förbundets pg 90 09 01-0, när Du fått bekräftelse på anmälan.

För att förenkla för våra gäster har vi lagt om betalnings sättet så att hela vistelsen betalas före resan upp och på förbundets pg.

Faktura på vistelsekostnaden sänder vi ut cirka 14 dagar före den inbokade tiden. (Vi drar då av anmälningsavgift och ev. landstingsbidrag.)

Välkommen med Din anmälan - augusti och september är de månader Du har lättast få plats.

Svenska Diabetesförbundet, Box 266, 101 23 STOCKHOLM

Jag beställer härmed plats på Diabetesgården, NORDANEDE för

personer
from den/..... to m/..... 1982.

Jag vill gärna få beskrivning om trakten och Diabetesgården samt program för 1982 från Medelpads turistförening.

Anmälningsavgiften 100:-/person sätter jag omgående in på förbundets pg 90 09 01-0 när jag fått bekräftelse från kansliet.

Betalning per dygn, 155:- ./ ev. 45:-, sätter jag in senast 1 vecka före resan till Nordanede.

NAMN

ADRESS

POSTNR POSTADRESS

tel dagtid/..... Kvällstid/.....

(Texta eller skriv på maskin.)

1981 års verksamhet:

Besvärlig ekonomi men 1.000 nya medlemmar

Ett orons år finns det dom som kallade 1981 för. Något ligger det väl i det men trots oron tycker jag som helhet att Svenska Diabetesförbundet förstärkt sina positioner. I likhet med de flesta andra handikapporganisationerna har vi dock under året dragits med en besvärlig ekonomi. Det finns naturligtvis många orsaker till detta. En är inflationen. En annan är det bristande ansvar för den ekonomiska följsamheten som staten visat vad avser resurstilldelningen till handikapporganisationerna. En tredje orsak kan naturligtvis också sägas vara att förbundsstyrelsen haft för höga ambitioner, jämfört med resurserna, att bevaka och arbeta för diabetikernas viktiga frågor.

Naturligtvis samverkar såväl dessa som andra orsaker till att göra den ekonomiska situationen besvärlig. Under den extra riksstämman i december diskuterades också den ekonomiska situationen. Samtidigt som stämman godkände en extra uttaxering så fick också förbundsstyrelsen rekommendationen att balansera det kommande årets budget.

Bocksjöanläggningens vara eller inte vara i förbundets regi var en fråga som engagerade många. Förbundsstyrelsen hade beslutat att försälja anläggningen. På detta beslut begärde 23 lokalföreningar överprövning vilket också ägde rum vid den extra riksstämman. Stämman beslöt dock att bifalla förbundsstyrelsens linje.

Svenska Diabetesförbundet visade sig "stå pall" för en hård intern debatt i en sakfråga. Ett vär-

defullt mått på förbundets styrka inför framtiden.

Rent organisatoriskt har också en positiv utveckling ägt rum. Lokalföreningarna har ökat till 91 och medlemmarna uppgick vid årets slut till 29.903. Det sistnämnda är en nettoökning med 1.069.

Efter mycket arbete blev också informationspärmen för lokal- och länsföreningarnas företrädare klar. Pärmen, vars uppgift är att fungera som ett alltid aktuellt uppslagsverk, skall hjälpa diabetesföreningarna med att ge svaret på alla tänkbara praktiska frågor. Under året har 127 företrädare för lokalföreningarna utbildats i pärmanvändningen.

Beträffande sommarbarnsverksamheten så deltog 51 barn under de 2 perioderna som anordnades. Jämfört med 1980 är detta en minskning med 26 barn. På seglar-

lägret, som också anordnades under 2 perioder, fanns det med 63 ungdomar vilket jämfört med 1980 är en ökning med 13. På föräldrakurserna deltog 32 personer.

Vad avser Diabetesförbundets externa kursverksamhet så arrangerades för tionde året i rad sjuksköterskekursen. I år deltog 39 sjuksköterskor. Diabetesförbundets bidrag för att rent praktiskt förbättra diabetesvårdskvaliteten har vunnit respekt runt om i landet. Det är glädjande. Samtidigt frågar man sig varför inte landstingen tar sitt ansvar och arrangerar egna kurser.

I kursen för fotvårdare deltog 45 stycken. Trots Diabetesförbundets satsning under senare år, vad avser såväl utbildning som kamp för flera tjänster, har den för diabetikerna viktiga fotvårdskontrollen och skötseln inte tagit många steg framåt. Förbundet får här söka andra vägar för att försöka lyckas med uppgiften.

Andra viktiga områden som inte heller har fått någon slutlig lösning under 1981 är handikappersättningen respektive vårdbidraget. Vad avser handikappersättningen har förbundet varit representerad i en referensgrupp som arbetat med frågan. Vad avser vårdbidraget har förbundet avgivit remissvar.

Antalet gästnätter vid Nordande har jämfört med 1980 ökat med 750 och uppgick under året till sammanlagt 2.850. Vad gäller anläggningen så föreligger ett stort behov av ombyggnad och reparation.

En stor händelse var arrangerandet av det internationella symposiet i mitten av oktober. Temat var

insulinet i framtiden samt framtida behandlingsmetoder.

Arrangemanget, som genomfördes med anledning av det internationella handikappåret, hade glädjen att som föreläsare se ett antal av Nordens främsta inom dessa områden. Glädjande var också att en helt överväldigande majoritet av lokalföreningarna hade sänt representanter till symposiet.

Under handikappåret var det också många av lokalföreningarna som via utställningar, möten m m fört fram såväl kunskap som problemområden. Ett imponerande arbete.

Till framgångarna under året må räknas att regeringen aldrig föreslog arbetsgivarinträde vid sjukdom. Att blodsockertesterna blev fria för diabetikerna noteras med tillfredsställelse.

Våra ansträngningar att via forskningsanslag försöka kasta ljus över olika medicinska problem inom diabetesområdet utökades väsentligt under 1980. Jämfört med 1980 ökade Diabetesförbundets anslag med ca 225.000 kr och uppgick sammanlagt till 813.000 kr. Dessutom delades ut 60.000 i resestipendier vilket är en fördubbling på ett år. Forskningsfondens eget kapital uppgick vid årets slut till ca 4,2 miljoner. Det minsta man kan göra är att rikta ett tack till alla de som via gåvor och testamenten möjliggör en fortsatt stabilitet i den viktiga stimulans som forskningsfonden utgör i kampen för att komma till rätta med alla medicinska frågetecken.

STIG ANDERSSON
förbundsordförande

Bokslut per 1981.12.31

Balansräkning

		1981-12-31		1980-12-31
		kr		tkr
Tillgångar				
<i>Omsättningstillgångar</i>				
Likvida medel	44.156			252
Kundfordringar	179.737			75
Utlägg lotteriet	71.394			—
Fordran Länsarbetsnämnden	29.191			56
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	97.581			115
Avräkning Hjälpfonden	2.000			—
Lager, papper m m	16.760	440.819	34	532
<i>Anläggningstillgångar</i>				
Aktier*	199.827			205
Reverslån	—			200
Kontorsinventarier	108.656			94
Inventarier Bocksjö	33.630			34
Inventarier Nordanede	24.543			21
Fastighet Bocksjö	99.511			99
Fastighet Nordanede	17.885	484.052	14	667
	Kronor	924.871	Tkr	1.199
Skulder och eget kapital				
<i>Kortfristiga skulder</i>				
Leverantörer	136.752			132
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	19.899			5
RFV	4.285			36
Personalens skatter	42.369			47
Felgireringar	100			1
Reserverade medel	174.954			65
Avräkning Linders Minnesfond	—			6
Avräkning Forskningsfonden	155.794	534.153	90	382

<i>Fonder</i>			
Hjälpfond	—		161
Pensionsfond	<u>50.000</u>	50.000	<u>50</u> 211
<i>Kapital</i>			
Ingående kapital	606.183		692
Årets förlust	<u>-265.465</u>	<u>340.718</u>	<u>-86</u> 606
	<u>Kronor</u>	<u>924.871</u>	<u>Tkr</u> <u>1.199</u>

* Aktieportföljens deklarationsvärde 473.020 kr

Resultaträkning

Förbundsverksamheten

		1981	1980
		kr	tkr
Anslag	711.000		690
Medlemsavgifter	403.676		386
Medlemsavgifter, extra uttaxering	<u>144.420</u>	1.259.096	<u>—</u> 1.076
Försäljning	44.963		14
Kostnader försäljning	-1.114	43.849	-2 12
Barnkoloni, avgifter	220.271		
Barnkoloni, gåvor	12.760		
Barnkoloni, kostnader	<u>-447.807</u>	-214.776	—
Bocksjö	26.270		263
Bocksjö kostnader	<u>-40.580</u>	-14.310	<u>-411</u> -148
Nordanede	335.200		269
Nordanede kostnader	-388.557	-53.357	-307 -38
Sjösportläger	277.240		157
Sjösportläger kostnader	<u>-311.595</u>	-34.355	<u>-228</u> -71
Övriga kurser och konferenser	185.843		140
Övriga kurser och konferenser kostnader	<u>-250.105</u>	-64.262	<u>-167</u> -27
Internationella symposiet	68.240		—
Symposiets kostnader	<u>-71.562</u>	-3.322	—
Tidningen Diabetes	472.572		411
Tidningens kostnader	<u>-578.301</u>	-105.729	<u>-606</u> -195
Riksstämman 1981	25.630		
Kostnader 1981	-59.808		-67
Avsatt till Riksstämman	<u>-30.000</u>	-64.178	<u>—</u> -67
Kostnadsersättningar		167.510	141
Lotterier		29.437	60
Övriga intäkter		<u>—</u>	<u>16</u>
	Trpt	<u>945.603</u>	<u>759</u>

		1981	1980
		kr	tkr
	Trpt	945.603	759
Löner och sociala avgifter	831.366		617
Personalkostnader	20.446	-851.812	14 -631
Styrelse, AU och kommittéer	196.563		171
Resor och traktamenten	46.415	-242.978	50 -221
Lokalkostnader	122.866		111
Kontorskostnader	82.955		88
Reparationer och underhåll	15.690		12
Telefon och porto	74.887		51
Medlemsregister	94.614		-
Bokföring	6.123	-397.135	7 -269
Representation	713		3
Försäkringar	14.569		15
Revision	20.903		17
Årsavgifter	54.528		55
Främmande tjänster	27.274	-117.987	- -90
Förbundsverksamhetens resultat		-664.309	-452
Avskrivningar		-27.000	-29
Resultat före finansiella poster		-691.309	-481
Utdelningar och räntor	59.614		66
Förvaltnings- och räntekostnader	-4.889	54.725	-3 63
Resultat före gåvor		-636.584	-418
Erhållna gåvor		371.119	332
Årets förlust		-265.465	-86

Forskningsfonden

Bokslut per 1981.12.31

Balansräkning

	1981-12-31	1980-12-31
Tillgångar		
<i>Omsättningstillgångar</i>		
Bank	894.591	2.480.782
Avräkning Svenska Diabetesförbundet	155.795	90.338
Övriga kortfristiga fordringar	212.914	301.171
	1.263.300	2.872.291

<i>Anläggningstillgångar</i>				
Aktier*	774.231		827.316	
Reverser	<u>3.600.000</u>	<u>4.374.231</u>	<u>950.000</u>	<u>1.777.316</u>
		<u>5.637.531</u>		<u>4.649.607</u>

Skulder och eget kapital

<i>Kortfristiga skulder</i>				
Beviljade anslag	1.126.316		671.066	
Reserverade medel till anslag .	<u>12.000</u>	<u>1.138.316</u>	<u>—</u>	<u>671.066</u>

Fonder

Nancy Erikssons fond	62.847		53.965	
C-F Fredrikssons fond	<u>193.312</u>	<u>256.159</u>	<u>—</u>	<u>53.965</u>

Kapital

Eget kapital	3.924.576		2.677.714	
Årets vinst	<u>318.480</u>	<u>4.243.056</u>	<u>1.246.862</u>	<u>3.924.576</u>
		<u>5.637.531</u>		<u>4.649.607</u>

* Aktieportföljens deklarationsvärde 2.197.696 kr.

Resultaträkning

	1981		1980	
	kr		kr	
Rörelsens intäkter				
Gåvor och testamenten	540.965		1.366.246	
Gåvor till ögonforskning	3.500		7.000	
Gåvor i stället för blommor ...	<u>116.028</u>	<u>660.493</u>	<u>119.350</u>	<u>1.492.596</u>

Rörelsens kostnader

Forskningsanslag	813.000		587.500	
Resestipendier	60.000		29.965	
Övriga kostnader	<u>72.053</u>	<u>-945.053</u>	<u>61.471</u>	<u>-678.936</u>

Rörelseresultat		<u>-284.560</u>		<u>813.660</u>
------------------------------	--	-----------------	--	----------------

Finansiella poster

Ränteintäkter	533.547		365.146	
Aktieutdelningar	76.105		74.720	
Förvaltningskostnader	<u>-6.612</u>	<u>603.040</u>	<u>-6.664</u>	<u>433.202</u>
Årets vinst		<u>318.480</u>		<u>1.246.862</u>

Ta inte SPRI...

Forts fr. sid 3

enstaka fall. I stället borde riktade åtgärder mot t ex tobaken, alkoholen och kanske också mot ungdomsarbetslösheten få större resurser.

Men vad vi inte kan acceptera är det synsätt som har börjat sprida sig bland utredningsfolk inom sjukvården, nämligen att man enbart skall satsa på den förebyggande sjukvården. På fullt allvar tror man att en inbesparing på t ex dialys och transplantation av njurar ger samhället vinster som man istället kunde använda till förebyggande vård. Ingenting kan vara felaktigare.

Tittar man på de kostnader som diabetikernas njurskador orsakar ska man finna att endast 4% kommer från slutenvårdskostnaderna. 1978 utgjorde detta 13 miljoner för hela landet. Samtidigt finner man att produktionsbortfallet kostade 72,2 miljoner. Skall man här spara in på slutenvårdskostnaderna så ökar istället kostnaderna för produktionsbortfallet. Ganska snabbt når man gränsen då den tänkta besparingen för samhället har övergått i en förlust. På köpet får man också ett enormt ökat mänskligt lidande.

Nej, istället för att satsa på besparingar inom den medicinska forskningen, bör man satsa på en offensiv linje. Därigenom kan man uppnå besparingar samtidigt som man minskar det mänskliga lidandet. Ta transplantation av bukspottkörtel som exempel. Ett område av sjukvården som har tagit sina första stapplande steg. Den

som idag har gått längst med intransplanterad bukspottkörtel, har gjort det i 7 månader. Ingen lång tid kan det tyckas. Men då får man hålla i minnet att det inte var så länge sedan som denna transplantation var en omöjlighet. Via djurförsök har man funnit att när en ny bukspottkörtel inopereras så avstannar komplikationsutvecklingen. Kommer detta att stämma också på människor kan man med rätta tala om förebyggande sjukvård.

Man får livligt hoppas att inte politikerna tar sjukvårdsutredarna från SPRI på fullt allvar. Om deras resonemang skulle varit samhällsekonomiskt riktigt hade inte njurtransplantationstekniken fått utvecklas. Verkligheten bevisar att dom har fel. Den första diabetikern fick en ny njure 1973. Sedan dess har ca 1000 diabetiker transplanteras. Under 1980-talet beräknas ca 2500-3000 diabetiker få en ny njure. Naturligtvis kan man pressa ner slutenvårdskostnaderna för dessa personer. Men man kan inte minska ner den totala samhällskostnaden annat än marginellt och då mot ett pris av ett ohyggligt mänskligt lidande.

STIG ANDERSSON

**När värvade
Du en ny
medlem senast?**

OBS!

LEO-INSULINERNA HAR FÅTT NYA NAMN

Tidigare namn: Insulin Leo Neutral. Nytt namn:

INSULIN VELOSULIN

Tidigare namn: Insulin Retard Leo. Nytt namn:

INSULIN INSULATARD

Tidigare namn: Insulin Mixtard Leo. Nytt namn:

INSULIN MIXTARD

Tidigare namn: Insulin Initard Leo. Nytt namn:

INSULIN INITARD

INIICERA DITT INSULIN-
T SOM DU BRUKAR.
T OCH EFFEKT ÄR
ÖRÄNDRADE.

lverkarens namn från Nordisk Insulinlaboratori-
FTE, som är produktionsavdelningen inom Nor-

oorg

Sverige

för Nordisk Gentofte (Danmark)

6000229732

Göteborgs universitetsbibliotek

Blodsockermätning ger

- Ökad trygghet
- Förbättrade kunskaper om hur just **Din** diabetes fungerar

Nu kostnadsfria hjälpmedel

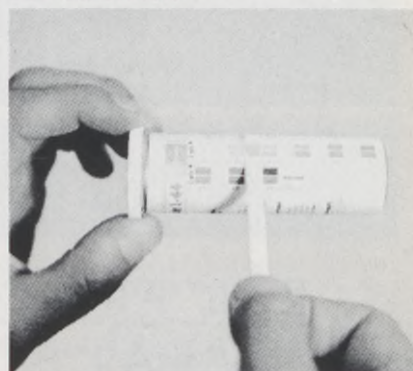
utan obehag

Autoclix®

- kan anpassas till olika hudtjocklekar
- inget obehag: sticket sker mycket snabbt och lancetten döljs inuti provtagaren
- engångslancetter medföljer

och så enkelt

BM-Test-Glycemie 1-44

- pålitlig blodsockerbestämning **utan** apparat
- brett mätområde
- kan medföras i fickan

Boehringer-Mannheim Scandinavia AB
Box 147, 161 26 Bromma 1 (08/98 81 50)

